

Az aranytulipán

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy király, annak egy fia. Mikor ez a királyfi nagy legénnyé serdült, azt mondta az apjának:

- Édesapám, én elmegyek, s addig vissza sem térek, míg a világon a legszebb leányt meg nem találom: az lesz az én feleségem.

- Jól van, fiam - mondotta a király -, csak eredj isten hírével, szerencse kísérjen utaidban! Elindult a királyfi, ment, mendegélt hegyeken-völgyeken által, egyszerre csak beért egy rengeteg erdőbe, s rengeteg erdő között amint mendegélne, látja, hogy egy ökörnyomban kínlódik, vergelődik egy kicsi halacska. Megszólal a halacska, mondja a királyfinak:

- Szabadíts meg innét, te jó legény, vígy a folyóba, mert itt meghalok!

A királyfi kivette a halacskát az ökörnyomból, s vitte, míg egy folyóhoz nem ért. Ott azt mondotta a halacska:

- Végy le egy pikkelyt rólam, tedd el, s ha valahol valami bajod léssen, ezt a pikkelyt csak vedd a folyóvízbe, én mindjárt ott leszek, s segítsek rajtad.

A királyfi levesz egy pikkelyt a halacskáról, azzal a halacskát beledobja a vízbe, s továbbmegy. Amint menne, mendegélne, látja, hogy egy fekete holló egy fának ága-boga közé szorult, vergelődik a szárnyával, rángatja a lábát, de nem tud kiszabadulni. Leszólott a királyfinak nagy bánan:

- Szabadíts meg, te jó legény, bizony nem bánod meg!

Fölmászik a királyfi a fára, kiszabadítja a hollót, az meg a csőrével kihúz egy tollat, odaadja a királyfinak, s mondja neki:

- Jótétel helyébe jót várj, te legény. Ha nagy bajba kerülsz, csak rázintsd meg ezt a tollat, én mindjárt ott leszek.

Elbúcsúzik a királyfi a hollótól, továbbmegy, mendegél. Egyszerre csak látja, hogy egy ősz öregember ott áll egy forrás mellett, szeretne lehajolni, hogy igyék, de nem tudott lehajolni. Megszólítja a királyfit:

- Te jó legény, segíts rajtam, majd elepedek a szomjúságtól, s nem tudok lehajolni!

A királyfi lekapta a sisakját, telemerítette vízzel, megitta az öregembert.

- No, te legény - mondotta az öregember -, nagy jót tettél velem. Nesze, adok neked két hajszálat, s ha valahol bajba kerülsz, csak ereszd szélnek. Majd rám talál ez a két hajszál, s én a világ végéről is eljövök, hogy segítsek rajtad.

A királyfi eltette a két hajszálat, elbúcsúzott az öregembertől. Aztán továbbment, nemsokára kiért az erdőből, s túl az erdőn ért egy nagyvárosba. Szeme-szája elállott a csodálkozástól: gyász feketébe volt vonva az egész város. Találkozik az utcán egy kicsi emberkével, akinek földig ért a szakálla, kérdi tőle:

- Ugyan bizony, bácsikám, kit s mit gyászol ez a város, hogy így gyász feketébe borult?

- Hej, öcsém - mondja a kicsi ember -, nagy oka van annak. Van a királynak egy leánya, akihez hasonlatos szép nincs kerek e világon. S ez a leány a fejébe vette, hogy csak ahhoz megy feleségül, bárki fia legyen, aki úgy el tud bújni előle, hogy ő meg nem találja. Háromszor lehet próbát tenni. Ha kétszer megtalálja, az még nem baj, de ha harmadszor is megtalálja, karóba kerül annak a feje, aki szerencsét próbál. Eddig kilencvenkilencen próbáltak szerencsét, karóba is került a feje mind a kilencvenkilencnek. Próbálj te is, öcsém, hadd legyen a te fejed a századik!

Mondja a királyfi:

- Már vagy lesz századik, vagy nem lesz, ha csakugyan olyan szép az a leány, szerencsét próbálok.

Éppen abban a pillanatban jött arra hatlovas hintón egy szépséges szép leány, amelyet még a királyfi sohasem látott. De olyan szép volt, hogy a szeme is káprázott, amikor reánézett. Kérdi a királyfi a törpe embert:

- Kié ez a leány, bácsikám?

- Ez a királykisasszony - mondotta a törpe ember.

Hiszen több sem kellett a királyfinak, ment egyenest a király palotájába, a király színe elé. Mondotta a királynak:

- Felsőleges királyom, hallottam, hogy kilencvenkilenc legény próbált szerencsét. Egy életem, egy halálom, a szerencsét én is megpróbálom.

- Hej, fiam - mondotta a király -, szívemből sajnállak, mert jóképű, derék szál legénynek látszol. De hiába, a leányomnak kedvében kell járnom. Nincsen több gyermekem. Hát csak próbálj szerencsét, bújj el, ha tudsz, de úgy, hogy meg ne találjon.

Eközben hazajött a királykisasszony, és bejött a szobába, s mondta a királyfinak:

- Jobb lesz, ha nem is próbálsz szerencsét, királyfi, eredj haza, mert a te fejed is odakerül, ahova a többié.

- Nem bánom én - mondotta a királyfi -, hadd kerüljön. Nálad nélkül úgy is pipadohányt sem ér az életem.

Avval kiment a királyfi nagy búsan, s végigsétált a városon, aztán ki a mezőre, mezőről az erdőbe, egész úton azon tűnődött, hová tudjon elbújni, hogy a királykisasszony meg ne találja. Egyszerre csak eszébe jutott a halacska, hátha az tudna rajta segíteni. Megy a folyó partjára, ott előveszi a pikkelyt, s hát csakugyan jön a halacska, s kérdi:

- Mi bajod, királyfi?

Mondja a királyfi, hogy mi nagy baja van.

- Ó, azért egyet se búsulj - mondotta a halacska -, mindjárt ideszólítom a legnagyobb halat, azzal elnyeletlek, ott ugyan meg nem talál a királykisasszony, míg a világ s még két nap.

Csak térült-fordult a halacska, s mindjárt jött utána egy rettentő nagy hal, kitátotta a száját (akkora volt, mint egy nagy ház), s abba beleugrott a királyfi. Szépen leballagott a hálnak a hasába, s ott úgy sétált fel s alá, akár egy palotában. Eközben elindult a királykisasszony, utána az udvarbeliek. Kereste a királykisasszony mindenfelé a királyfit, s mikor egy fél napig járt-kelt volna mindenfelé, egyszerre csak a folyóvíz partjára ért, s parancsolta, hogy fogják ki a vízből a legnagyobb halat, mert annak a hasában van a királyfi. Egyszeriben odarendelik az udvari halászokat, kifogják a nagy halat, felhasítják a hasát, s hát csakugyan kifordult belőle a királyfi. Na, az első próbával szerencsétlen volt a királyfi, próbált másodszor is. Továbbment nagy búsan, s amint mendegélne az erdőben, eszébe jut a holló, megrázintja a tollát, s hát repül is az egyszeriben, s kérdezi:

- Mi baj, édes gazdám?

Mondja a királyfi, hogy mi nagy baja van. A holló erre elkezdett károgni, s ím, egyszerre repültek a hollók mindenfelől, fekete lett tőlük az erdő, s kérdezték mind egyszerre:

- Mi baj, mi baj?

- Tudtok-e valami jó búvóhelyet? - kérdezte a királyfi hollója.

- Hogyne tudnánk, hogyne tudnánk - károgott a többi holló.

Azzal felszállott valamennyi, repültek az erdőn keresztül. A királyfi mindenütt utánuk, s felvezették egy olyan magas hegyre, hogy a teteje az eget verte. Annak a hegynek a tetején volt egy mély gödör, abba beleállították a királyfit. De hiába állították, a királykisasszony ott is megtalálta. Búsult a szegény királyfi, majd felvetette a búbanat. Na, bizonyosan karóba kerül az ő feje is! De, gondolta magában, egy élete, egy halála, már csak harmadszor is szerencsét próbál. Elővette azt a két hajszálat, amit az öregember adott, s szélnek eresztette. Hát alighogy eleresztette a hajszálat, jön az öregember, s kérdi:

- Mi bajod van, édes fiam?

- Jaj, ne is kérdezze, bátyámuram, el kellene bújnom olyan helyre, ahol senki meg nem talál, máskülönben karóba kerül a fejem.

- Hiszen ha csak ez a baj, azon én könnyen segíthetek. Ki elől akarsz elbújni?

- A királykisasszony elől, bátyámuram.

- No, hát majd én megmutatom - mondotta az öregember -, hogy a szeme elé viszlek, s mégsem lát téged.

Azzal megfogta a királyfi nyakát, csavarintott rajta, s abban a pillanatban aranytulipán lett a királyfiból. Aztán feltűzte a tulipánt a kalapjára, s bement a király városába. Éppen jött vele szembe a királykisasszony (akkor indult volt el, hogy megkeresse a királyfit), meglátja a ragyogó fényes tulipánt, s mondja az öregembernek szépen, nyájasan:

- Jaj de szép tulipán! Adja nekem!

- Nem adom én - mondotta az öregember.

- Annyi aranyat adok érte, hogy úrrá lesz maga is s minden nemzetsége.
- Dehogyan adom - mondotta az öregember -, a világ minden sűrű kincséért sem adom.

Hiába kérte a királykisasszony, az öregember nem adta oda a tulipánt. Mit volt mit nem tenni, továbbment nagy búsán a királykisasszony, s kereste a királyfit. De azt ugyan nem találta meg. Kereste másodnap, kereste harmadnap, akkor sem találta meg. Harmadnap letelt a keresés ideje, s akkor a király kihirdette, hogy elé állhat a királyfi bátran, most már övé a királykisasszony. Meghallotta ezt az öregember, egyet csavarított a tulipánon, királyfi lett ismét. Azzal a királyfi fölment a palotába. Mindjárt papot hívtak, nagy lakodalmat csaptak. Lakodalom után felkerekedtek, a királyfi hazájába mentek. Ott volt csak az igazi hejehuja, dínomdánom. Még tán ma is táncolnak, ha meg nem haltak.

Benedek Elek